

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ЕРГОТЕРАПІЯ. СПОРТИВНА МЕДИЦИНА
ТА ПСИХОЛОГІЯ СПОРТУ»

Рівень вищої освіти: другий (магістр)

Освітня програма: 225 «Медична психологія»

1. Анотація курсу:

Семестр(и): VIII

Обсяг модуля: загальна кількість – 90 годин; з них лекції – 10 годин; практичні заняття – 30 годин; самостійна робота – 50 годин; кількість кредитів ECTS – 3.

Мета курсу – здобуття студентами загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, формування системи професійних знань, методичних вмінь, навичок і комунікацій, під час реабілітаційного процесу для вирішення складних спеціалізованих задач. Розширення та поглиблення знань зі спортивної медицини, психології спорту, фізичної реабілітації та ерготерапія, які допоможуть майбутнім фахівцям в практичній роботі кваліфіковано оцінити стан здоров'я людини яка займається фізкультурою чи спортом, вплив фізичного навантаження в тренувальному і змагальному процесі і ефективність фізичної реабілітації, відповідно науковим вимогам, віковим та індивідуальним особливостям організму людини та спортсмена.

Результати навчання:

знати:

- методи дослідження та оцінки фізичного розвитку та функціональних резервів людини.
- механізми лікувальної дії та фізіологічну класифікацію ФВ;
- клінічні ефекти прийомів масажу;
- засоби та форми фізичної реабілітації;
- принципи дозування фізичних вправ;
- показання та протипоказання до застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях внутрішніх органів.
- вплив гіподинамії на стан СК;
- нормальну та патологічну анатомію, фізіологію серцевого скорочення, біохімію ліпідного обміну, фібринолітичної активності крові, енергетичного забезпечення м'язової діяльності
- механізми і ознаки відновлення після фізичного навантаження;

вміти:

- оцінити функціональний стан порушеної системи
- формулювати загальні і спеціальні задачі ФР
- аналізувати результати об'єктивного обстеження органів травлення, визначення характеру функціональних порушень тонуусу і моторики жовчно-вивідних шляхів, кишечника, визначення ступеня ожиріння.
- здійснювати клініко-фізіологічне обґрунтування та самостійно призначати засоби та форми фізичної реабілітації, проводити оперативний контроль адекватності фізичних навантажень, оцінювати кумулятивний ефект тренувань у хворих та інвалідів із різною патологією

- використовувати результати оцінки функціонального стану організму для індивідуалізації ФР;
- призначати ФВ, адекватні стану хворого за інтенсивністю, тривалістю і кратністю;
- демонструвати спеціальні ФВ при різних захворюваннях
- оцінювати адекватність ФН при проведенні ФР;
- визначати ефективність призначеної ФР при різних захворюваннях
- збирати спортивний анамнез;
- проводити функціональну діагностику серцево-судинної, дихальної та центральної нервової системи;
- давати оцінку функціонального стану і функціональних резервів організму людини

володіти навичками:

- демонструвати спеціальні ФВ при різних захворюваннях
- оцінювати адекватність ФН при проведенні ФР;
- визначати ефективність призначеної ФР при різних захворюваннях
- вміти використовувати інструменти ерготерапії
- психодіагностики в спорті.

Самостійно вирішувати:

- проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення;
- стратегію професійної діяльності.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити):

Пререквізити. Теоретичною базою вивчення дисципліни є попередні навчальні дисципліни: «Анатомія людини», «Фізіологія людини», «Пропедевтика внутрішньої медицини».

Постреквізити. Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: «Фізична реабілітація, фізіотерапія та курортологія»

Зміст дисципліни:

Змістовий модуль 1. «Фізична реабілітація та ерготерапія. Спортивна медицина та психологія спорту»

Тема 1.. Сучасні уявлення про спортивну медицину і фізичну реабілітацію. Медичний контроль в процесі занять фізичними вправами. Методика комплексного лікарського обстеження. Визначення та оцінка фізичного розвитку. Спортивний анамнез. Соматоскопія, соматометрія. Первинний, повторний, оперативний лікарський контроль. Фізичний розвиток

Тема 2 Дослідження та оцінка функціонального стану організму за допомогою функціональних проб. Функціональні проби, Класифікація. Функціональний стан.

Тема 3. Визначення та оцінка фізичної працездатності, аеробної продуктивності та толерантності до фізичних навантажень. Фізична працездатність, велоергометрія. Тест Наваккі. Тест Купера. Індекс Гарвардського степ-тесту, Толерантність до фізичних навантажень. Функціональні ознаки порогу толерантності. Лікарсько-педагогічне спостереження

Тема 4 Передпатологічні і патологічні стани, захворювання та ушкодження, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Причини передпатологічних та патологічних станів перевтома і перенапруження

Хронічне фізичне перенапруження Основні клінічні формами хронічного фізичного перенапруження Метаболічна кардіоміопатія внаслідок хронічного фізичного перенапруження Артеріальні гіпертензії Печінковий больовий синдром Хронічне перенапруження м'язів. Основні заходи профілактики випадків раптової смерті в спорті

Тема 5. Основні засоби, що використовуються у цілях оптимізації процесів відновлення та підвищення фізичної працездатності спортсменів. Педагогічні засоби. Психологічні засоби. Медико-біологічні засоби: гігієнічні засоби та фізичні засоби. Засоби глобальної та виборчої дії. Заходи поточного рівня. Завданням оперативного застосування

Тема 6. Загальні основи фізичної реабілітації. Лікувальна фізкультура в системі ФР. Рухові режими. Основними прийомами масажу факторів зовнішнього середовища в ФР Форми та методи проведення лікувальної фізкультури. Мета, завдання, засоби ЛФК. Сфери використання ЛФК. Режим рухів. Періоди застосування лікувальної фізичної культури.

Тема 7. Загальні основи ерготерапії. Поняття ерготерапії. Характеристика ерготерапії як галузи професійної діяльності ознайомитися з основними етапами ерготерапевтичного втручання. знати мету, філософію та методи ерготерапії. Роль ерготерапевта в реабілітаційному процесі

Тема 8. Етапи ерготерапевтичного втручання. Інструменти ерготерапії. Теоретичні основи та моделі ерготерапі. Етапи ерготерапевтичного втручання. Цілі втручання. Умови успішного ерготерапевтичного втручання Модель ерготерапевтичної оцінки діяльності людини модель ерготерапевтичного втручання. Вміти використовувати інструменти ерготерапії

Тема 9. Етичний кодекс ерготерапевта. Функціональні обов'язки членів мультидисциплінарної бригади. Ергономіка у ерготерапії Використання ерготерапії в реабілітації пацієнтів похилого віку Вміти планувати та призначати ерготерапевтичне втручання. Абілітація. Мета та завдання ерготерапії в реабілітації пацієнтів порушеннями та патологією опорно-рухового апарата. Основні види, методи та процедури обрані для ерготерапевтичного втручання.. Методи оцінки функцій у хворого

Тема 10. Психодіагностика в спорті. Практичне використання психодіагностики. Проектні методики Конститутивні, Інтерпретативні. Конструктивні. Катартичні. Адитивні. Аналіз продуктів творчості. Вивчення експресії. Імпресивні.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, консультації.

Форми навчання: денна.

Методи навчання: словесний метод, наочний метод, вивчення та аналіз прикладного матеріалу, аналіз та синтез інформації, поєднання логічного та історичного аналізу, функціонально-структурного аналізу, порівняння та зіставлення.

Методи контролю: усний, письмовий, практичний, тестовий.

Форми підсумкового контролю: Диференційований залік (VIII семестр).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, питання для поточного контролю, тести, питання до заліку.

Мова навчання: українська.

2. Оцінювання:

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за поточний контроль за практичними заняттями					ІНДЗ	Бали
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5		
19	19	19	19	19		
ПЗ 6	ПЗ 7	ПЗ 8	ПЗ 9	ПЗ 10	10	200
19	19	19	19	19		

Здійснюється під час практичного заняття та включає загальну оцінку теоретичних та практичних знань з теми заняття:

«5» - 19 балів;

«4» - 15 балів;

«3» - 11 балів;

«2» - 0 балів.

Самостійна робота студента (доповідь написаного реферату, презентація) оцінюється: 1 – 10 балів.

3. Методичне забезпечення

1. Рекомендована література.
2. Мільтимедійний лекційний матеріал.

4. Рекомендована література

Основна:

1. Вайнбаум Я. С. Гигиена физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Я.С. Вайнбаум, В.И. Коваль, Т.А.Родионова. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 240 с.
2. Відновлювальні засоби працездатності у фізичній культурі і спорті: підручник / І.О.Ячнюк, О.О.Воробйов, Л.В.Романів, Ю.Б. Ячнюк та ін. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2009. – 432 с.
3. Дубровский В.И. Спортивная медицина: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., доп. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. – 512 с.
4. Куклиненко О.С. Подготовка спортсмена: фармакология, физиотерапия, диета / О.С.Кулиненко. – М.: Сов. спорт, 2009. – 432 с.
5. Лавенець В.М., Спортивна травматологія / В.М.Лавенець, Я.А.Лінько. – К.: Олімп. літ., 2008. -2015 с.
6. Медицинская реабилитация в спорте : Руководство для врачей и студентов / Под общ. ред. В.Н. Сокрута, В.Н. Казакова.— Донецк: «Каштан», 2011. — 620 с.
7. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: навч.-метод. пос. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2010. – 206 с.
8. Физиологическое тестирование спортсмена высокого класса Под ред. Дж.Дункана Мак-Дугалля , Говарда Э.Уэнгера, Говарда Дж.Грина. Киев Олимпийская литература. 1998.-431 с.
9. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. –

456 с.

10. Шаповалова В.А., Коршак В.М., Гончаренко Л.І., Халтагарова В.М., Шимеліс І. В. Спортивна медицина і фізична реабілітація - К.: Медицина, 2008. - 246 с.

Додаткова:

1. Валецька Р.О. Основи медичних знань / Р.О.Валецька. – Луцьк: Вол. Обл. друкарня., 2008. – 378 с.

2. Макарова Г. А. Лабораторные показатели в практике спортивного врача : [справочное руководство] / Г. А. Макарова, Ю. А. Холявко. – М. : Советский спорт, 2006. – 200 с.

3. Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту / П.С. Назар, О.О.Шевченко, Т.П.Гусєв. – К.:Олімп. Л-ра, 2013. – 328 с.

4. Петриченко Т.В. Перша медична допомога / Т.В. Петриченко. – К.: Медицина, 2007. -248 с.

5. Спортивная медицина : практические рекомендации / Г. Дуглас Белл, В. Лан, Д. Линдсей [и др.] ; пер с англ. Г. Гончаренко ; под ред. Р. Джексона. – К. : Олимпийская литература, 2003. – 383 с.

6. Спортивная метрология : [учебное пособие] / [В. В. Афанасьев, А. В. Муравьев, И. А. Осетров, П. В. Михайлов]; под. ред. В. В. Афанасьева. – Ярославль : Изд-во ЯГПУ, 2009. – 242 с.

7. Уилмор Дж. Х. Физиология спорта / Дж. Х. Уилмор, Д. Л. Костилл. – К. : Олимпийская литература, 2005. – 502 с.

8. Эндокринная система, спорт и двигательная активность / Дешене М. Р., Дохи К., Луис А. Б. [и др.] ; под ред. У. Дж. Кремера и А. Д. Рогола ; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимпийская литература, 2008. – 600 с.

9. ACC/AHA 2006 Guideline for the Management of Patient with Valvular Heart Disease / Bonow R. O. [et al.] // Circulation. – 2006. – № 1. – 148 p.

10. Ades L. Cardiovascular Genetics Working Group. Guidelines for the diagnosis and management of Marfan syndrome / Ades L. // Heart Lung Circ. – 2007. – № 16. – P. 28-30.

11. Chevalier L. Sudden unexpected death in young athletes: reconsidering „hypertrophic cardiomyopathy“ / Chevalier L. // Eur. J. Cardiovasc. Prev. Rehabil. – 2009. – №3. – P. 23.

12. Exercises: friend or foe? / [F. J. Dargardt, W. J. McKenna, T. F. Lusher, J. E. Deanfield] // Nature reviews cardiology. – 2013. – V. 10. – P. 495-507.

13. Guidelines for the management of grown-up congenital heart disease / [Baumgartner H., Bonhoeffer P., De Groot N. M. et al.] // Eur. Heart Journal. – 2010. – P. 249.

14. HCM and other cardiomyopathies / Maron B. J., Ackerman M. J., Nishimura R. A. [et al.] / JACC. – 2005. – 45 (8). – P. 1340-1345.

15. Highlights of the American Heart Association: Guidelines for CPR and ECC / Michael R. Sayre, Marc D. Berg, Robert A. Berg [et al.]; Editor Mary Fran Hazinski. – American Heart Association, 2010. – 28 p.

16. Keer R. Hypermobility syndrome: Recognition and management for physiotherapists / Keer R., Grahame R. – Harley Street, 2003. – 234 p.

17. Maron B. J. The heart of trained athletes: cardiac remodeling and the risks of sports, including sudden death / Maron B. J., Pelliccia A. // Circulation. – 2006. – V. 114., № 15. – P. 1633–1644.

18. Recommendations and considerations related to preparticipation screening for cardiovascular abnormalities in competitive athletes / Maron B. J., Thompson P. D., Ackerman M. J. [et al.] // Circulation. – 2007. – № 115. – P. 1643–1655.
19. Recommendations for physical activity and recreational sports participation for young patients with genetic cardiovascular diseases / Maron B. J., Chaitman B. R., Ackerman M. J. [et al.] // Circulation. – 2004. – № 109 (22). – P. 2807–16.
20. Sports cardiology essentials / C. E. Lawless, M. J. Ackerman, Ahmed S. [et al.]. – New York : Springer, 2011. – 412 p.

5. Інформаційне забезпечення.

1. <http://sport-med.in.ua>

Обговорено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини

Протокол від “30” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

Викладач

О.Є. Дорофєєва

О.Є. Дорофєєва

К.С. Яримбаш